

ነጻ ማኅበር ኤርትራውያን ደቂ ኣንስትዮ ንሰላምን ዲሞክራሲን- ሰባ ኤውሮጳ
اتحاد المرأة الإرترية المستقل للسلام والديمقراطية – إقليم أوروبا
Independent Eritrean Women Association for Peace and Democracy – Europe Zone

ኤርትራውያን ደቀ-ኣንስትዮ ኣብ ደንማርክ

ኣህጉራዊ መዓልቲ ደቀ-ኣንስትዮ ኣብዒሊን

ብዕለት 23 መጋቢት 2019 ኤርትራውያንን ከምኡውን ደቀ-ኣንስትዮ ካብ ካልኣ 47ራት: ብምኽንያት 8 መጋቢት መዓልቲ ደቀ-ኣንስትዮ ኣብ ከተማ ኤስብያው ኣብ ደንማርክ ኣብዒሊን። ኣብቲ ዝተገብረ በዓል ታሪኽ 8 መጋቢትን ንምዕዋቱ ዝተኻየደ መሪር ቃልስን በዚ ዝስዕብ ጽሑፍ ተገሊጹ።

8 መጋቢት፣ ቃንዴል ፍትሒ ኪሞ፣ ክትዕምብቢ ንበሪ

ክቡራት አጋይሽ እንኳ ወብዳሕን መጽኑም

ሎሚ አብዚ ተአኪብና ነዛ ክብርቲ አህጉራዊ ማዓልቲ ደቂ-አንስትዮ ዓለም 8 መጋቢት ከምዚልና ሓቢርና ከኑብዕላ ብምኽኣልና እንኳ ናብዚ አብቅዓና ንብል።

ሸምንተ መጋቢት፡- ንውጹዓት ደቂ-አንስትዮ ዓለም፣ ካብ ናይ ጭቆናን ዓፈናን ስርዓታት ዝናገፋሉ ጎደና ሓርነት ዝኸፈተት፡ ሸግ ፍትሕን ሰላምን ዝወለዐት ዘይትድብዝዝ ቃንዴል'ያ።

ኣብ ታሪኽ ዕለም፣ ደቂ አንስትዮ ንፈለማ ጊዜ ብ 8 መጋቢት 1857 ኣብ ከተማ ኒዮርክ ንምዕራ መሰልን ንምዕራ ደሞዝን ንዝብል ጸዋዒት፣ ዝገበረኦ ሰላማዊ ሰልፊ፣ ብሓይሊ ፖሊስ ከምዝብርዕን ተግዑዑ። ብስንኪ'ዚ ውን ብዙሓት ካብኣተን ተጎዲእን። እንደገና ድሕሪ 51 ዓመታት ማለት ብ 8 መጋቢት 1908, ደቂ-አንስትዮ ንዝኸርቲ ቅድሚ 51 ዓመታት ብሓይሊ ፖሊስ ዝተገደደ ሰላማዊ ሰልፍ፣ ከምኡ ውን ናይ ምድማጽ መሰልን **ንምርግጋጽን**፣ ትሕቲ ዕድመ ዝኾና ህጻውንት ኣብ ትካላት ማእቶት ዝካየድ ምዝመዛ ጠጠው ክብል ዝጠልብ ሰላማዊ ሰልፊ ብዓወት ኣካየዱ።

ኣብ ዕለት 28 ዩካቲት 1909 ኣብ ኒዮርክ ብተብግሶ ሶሻልስት ፓርቲ ኣመሪካ ንዝኸር'ቲ ብደቂ-አንስትዮ ብ1908 ዝተኻየደ ሰላማዊ ሰልፊ ብዝምልከት ዓቢይ ኣኼባ ተኻየደ። ኣብ ወርሒ ናሓት 1910 ኣብ ኮፕንሃውን (ደንማርክ) ዝተኻየደ አህጉራዊ ናይ ደቂ-አንስትዮ ዋዕላ ድማ፣ 8 መጋቢት ዓለም ለኻዊ ማዓልቲ ንል ኣንስተይቲ ኮይና ንክትብዕል ተወሰነ። ድሕሪዚ'ዩ ኸኣ ኣብ ብዙሓት ሃገራት ነዛ ዕለት እዚ'ኣ ከም ዓለም ለኻዊት ጥራይ ዘይኮነስ፣ ሃገራዊ ናይ ባዓል ማዓልቲ ተቐጺራ ንክትብዕል ውን ብምውሳኒ ኣብ ዙሓት ሃገራት ብክብ ዝበለ ደረጃ ክትብዕል ትርከብ።

እዛ መዓልቲ'ዚ ኣ፡ እተን ንፍትሕን ንምዕርነተን ዝተቐለሳ ዓወት ዝነኻላ፡ ጥዑይ ሕ/ሰብ ሃኒጸን፡ ሰላምን ርግኣትን ዝሰፈኖ ንምዕባለ ዝግበግበ ስርዓታት ዝተኸላ ደቂ-አንስትዮ ብቃልሰን ዝሕበናላን ዝኾርዓላን፣ መዓልቲ ክትከውን ከላ፡ ኣተን ገና ኣብ መስርሕ ቃልሲ ዝርከባ ድማ፡

ብዙያዳ ዝተብዓላ ሕሉፍ ቃልስታተን ገምጊመን ንቐጻሊ ዕማም ዝቐደሳላ ዕጥቀን ዘትርፎላ ዕዝዝቲ ዕለት'ያ።

ባህሪ ቃልሲ ደቂ ኣንስትዮ ብመሰረቱ፡- ኣብቲ ንመሰረታዊ ማሕበራዊ ዕብዮት ዝካየድ ቃልሲ፡ ኣዝዩ ግዙፍ እጃም ዘለዎ ኣካል'ዩ።እዚ ማለት ድማ፡ ኣብቲ ፍትሓውን ምዕራይን፣ ኢኮኖሚያዊ፣ ፖለቲካዊ፣ ማሕበራዊ፣ ባህላዊ፣ ወዘተ ዓውደ መስርሓት፡ ንመሰረታዊ ለውጢ ኣብቲ ሕ/ሰብ ክውን ከግብር ዘኸእል፡ ወሳኒ እምነ ኩርናዕ ብምኻኑ እዩ። ብንጹር ኣዘራርባ፡ ቃልሲ ደቂ- ኣንስትዮ ብቐንዱ፡ ፍትሒ፡ ደሞክራሲ፡ መሰል፡ማዕርነት ሰላምን፡ ማእከል ዝገበረ ቃልሲ ስለ ዝኾነ፡ መንግሥታዊ ኩልነትናዊ ብራኸን ብልጽግናን ሓደ ሕ\ሰብ'ዩ። ንክሳዳዊ መሰረታዊ ለውጥን፡ ውሑስ ማሕበራዊ ፍትሕን፡ ህያው ንምግባር ዕላማ ዝገበረ ቃልሲ ውን'ዩ። ስለዚ እቲ ሕ\ሰብ፡ ንናይ ደቂ-ኣንስትዮ ማዕርነታዊ ናይ ረብሓን ስልጣንን ምምቕራሕ፡ ንኣድማሳዊ ርግኣትን ሱር-ተከል ማሕበራዊ ዕብዮትን ምኻኑ ኣሚኑ ክቃለሰሉ ይግባእ። ብፍላይ'ኳ እቲ ኣብ ፍትሒ ዝኣምንን ንስለ መሰረታዊ ለውጢ ኣብቲ ሕ/ሰብ ዝጽዕትን፡ ቃልሲ ውጽዓት ደቂ-ኣንስትዮ ከም ተግባራዊ ናይ ፍትሓውነት መለለይኡ ገይሩ ክቃለሰሉን ፡ ኣብ ጎኑ ወጊኑ ምስ ዝሰጉም ጥራይ'ዩ፡ ፍትሓዊ ዲሞክራሲያዊ ቃልሲ ክዕውት ዝኸእል።

ደቂ-ኣንስትዮ ኤርትራ፡- ከም ኣካል ውጽዓት ደቂ-ኣንስትዮ ዓለም መጠን፡ ካብ ናይ ዓመጽን መግዛእትን ስርዓታት ዝተፈርደለን ወጽዓን ጭቆናን ንምልቓቕ፡ ኣብቲ 30 ዓመታት ዝወሰደ ሃገራዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ፡ ንሃገራዊ ሕቶን ማዕርነታዊ መሰለንን ብማዕረ ሰሪዐን፡ ቅናት ኣትሪሪን ብምዕጣቕ ንቃልሲ ገጠመኡ። ንድርብ ቃልሲ ብድርብ መኸተ ብዝብል ቅዳ፡ ዕላማታተን ብማዕረ ወዲነን ብምሓዝ፡ ቃልሲ ንምዕዋት ብኣድራጋ ዕጥቂ ተትሓሓዘኡ። ኣብ ኩሉ መዳያት ናይ ቃልሲ፡ ምስ ኣሕዋተን ደቂ-ተባዕትዮ ብማዕረ ተሰለፈን፡ ንብረተን፡ ኣካለን ፣ ሂወተን፡ ከፊለን ናጽነት ኣረጋገጸን። ይኹን-ምበር መሰረታዊ ሕቶኣን ክሳብ ዘይተመለሰ ቃልሲን ቀጻሊ ከኸውን ዘማትእ ዮብሉን።

በዚ ኣጋጣሚ ክንብሎ ንደሊ፡- ዕድሜና ኣኸቢርክን ዝኸሪ ኣህጉራዊ ማዕልቲ ደቂ ኣንስትዮ ብድምቀት ክሓልፍ ብንዋትን ንደትን ምስና ደው ዝበልክን ደግምና ነመስግን።

- ዓወት ንውጽዕቲ ጌል-ኣንስተይቲ ኣርትራን ዓለምን
- ውድቀት ንናይ ዓመጽን ዓፈናን ስርዓታት
- ዘልኣለማዊ ዝኸሪን መጎስን ንስዋኣትና